

Millaisin vaikutuksin neljäsosa Suomen pelloista luomuun vuoteen 2030 mennessä?

EU:n komissio on asettanut kunnianhimoisen tavoitteen lisätä luomuviljelyn osuutta Euroopan peltopinta-alasta 25 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Suomessa luomupinta-ala on noin 14 prosenttia. Euroopan mailla on erilaiset edellytykset saavuttaa asetettu tavoite, ja siksi vaikutuksia on tärkeää arvioida maittain. Suomen osalta arvio tehtiin osana EU:n biodiversiteettistrategian vaikutusten arviointityötä.

Arviointityön lähtökohtana oli se, että luomupeltopinta-ala lisääntyy nykyisellä peltopinta-alalla korvaten tavanomaista tuotantoa. Toisena lähtökohtana oli, että lisääntyvä luomutuotanto auttaa vastaamaan kulutuskysyntään Suomessa, tukee tavoitetta lisätä luomuruoan osuutta julkisissa ruokapalveluissa 25 prosenttiin ja kasvattaa luomuelintarviketä.

Pinta-alatavoitteeseen viime vuosia hitaammalla kasvuvauhdilla

Kasvuskenaarion rakentamiseen tarvittiin valistuneita arvioita luomuelintarvikkeiden kysynnän kehityksestä. Luomuinstituutti ja Luonnonvarakeskus järjestivät yhteistyössä Pro Luomun kanssa kaksi työpajaa, joissa kuultiin kaupan, teollisuuden ja ruokaketjun toimijoiden näkemyksiä kotimaisten luomutuotteiden kysyntäpotentiaalista.

Yleisesti luomukulutuksen ennustetaan kasvavan tasaisesti, sillä luomu sopii hyvin kasvaviin kulutustrendeihin. Asiantuntijat arvioivat kasvupotentiaalia olevan kaikilla arvioiduilla raaka-aineilla. Suurin kasvupotentiaali nähtiin kauralla, marjoilla ja

kananmunilla. Luomuvihanneksilla, palkkasveilla ja muilla luomuviljoilla arvioitiin olevan suuri kysyntäpotentiaali. Naudan jauheliha arvioitiin olevan suurempi kysyntäpotentiaali kuin muulla lihalla. Nestemaidon kysyntäpotentiaali arvioitiin pienemmäksi kuin muiden maitotuotteiden.

Työpajassa syntynyttä kuvaa täydennettiin muulla taustamateriaalilla. Kerätyn materiaalin pohjalta laadittiin vaikuttavuusarviota varten luomun kasvuskenaario Suomeen. 568 525 hehtaarin luomupeltopinta-ala saavutettaisiin 6,1 prosentin vuotuisella kasvulla. Tahti olisi hieman hitaampi kuin vuosien 2011–2020 keskimääräinen 6,4 prosentin vuotuinen kasvu. Vuonna 2030 merkittävä osa, 53 prosenttia luomupinta-alasta, olisi nurmea. Suurin suhteellinen kasvuloikka tapahtuisi kauralla, jonka osuus kasvaisi 13 prosentista 19 prosenttiin.

Luomupinta-alan kasvu lisää ekologisia hyötyjä

Tutkimustieto osoittaa luomutuotannon hyödyttävän luonnon monimuotoisuutta tavanomaista tuotantoa enemmän. Luomupeltopinta-alan laajentaminen tukisi monimuotoisuutta kaikkialla, missä luomuala

kasvaa, mutta vaikuttavuudessa olisi alueellisia eroja. Luomuviljelyn laajeneminen nykyisillä intensiivisillä viljanviljelyalueilla olisi monimuotoisuusvaikutusten osalta vaikuttavampaa kuin laajentaminen nurmivaltaisilla maidontuotantoalueilla.

Luomutuotannon lisääminen erityisesti viljanviljelyalueilla voisi lisäksi vähentää vesistöjen typpikuormitusta ja parantaa maaperän rakennetta. Luomutuotannon laajeneminen tukisi samalla tavoitetta vähentää kemiallisten torjunta-aineiden käyttöä ja kemikaalikuormitusta. Myös viljelykasvilajiston monimuotoisuus lisääntyisi.

Taloudellisia vaikutuksia haastavaa arvioida

Luomutuotannolle maksettavalla tuella on merkittävä vaikutus tilojen taloudellisen tulokseen ja kannattavuuteen. Taloudellisilla kannustimilla korvataan luomutuotannon pienempiä satoja ja suurempaa hallinnollista taakkaa, joka liittyy tuotantoehtojen noudattamisen valvontaan. Toisaalta luomutuotteiden hinnat ovat korkeampia kuin tavanomaisten tuotteiden hinnat.

Luomuhyväksytty tuotantoala yhteensä	2020	2030	Pinta-alan lisäys
	ha	Osuus	ha
Nurmi	169 299	54 %	303 189
Kaura	40 758	13 %	105 716
Ruis, vehnä, ohra ja seosvilja	39 383	12 %	66 754
Herne, härkäpapu ja rypsi	11 281	4 %	23 997
Kesanto	4 935	2 %	17 036
Muut kasvit (esim. peruna, tattari, kumina ja sinappi)	16 354	5 %	21 978
Puutarhakasvit	2 109	1 %	4 149
Ympäristönurmia (luonnonhoitopellot, suojaväyhykkeet yms.)	30 993	10 %	25 706

Luomutuotannon kasvuskenaario vuoteen 2030. Luomuhyväksytty tuotantoala vuonna 2020 sisältää siirtymävaiheen pinta-alan.

Tavoiteltaessa 25 prosentin luomuviljelyosuutta kokonaispeltoalasta luomutuotteiden tarjonnan lisäys todennäköisesti pienentäisi luomutuotteista saatavaa tuottajahintaa. Tämän seurauksena kannattavuus oletettavasti heikkenee. Mikäli luomutuotannon lisääntyessä tukipolitiikka ja tuen määrä suhteessa tuotannon laajuuteen säilyvät ennallaan, luomuviljelyyn siirtyvien viljelijöiden taloustilanne ei muutu oleellisesti nykyisestä.

Voidaan myös arvioida, että tuotannon laajeneminen tukisi luomuviljelyn ja kiertäjämarkkinoiden kehittymistä ja toisi volyyymiä jalostusketjuihin. Tämä edellyttää kuitenkin kehittämistoimia koko toimitusketjussa.

Sosiaaliset vaikutukset positiivisia

Luomualan kasvu lisää luomuosaaamista, vaihtoehtoisten ja integroitujen kasvinsuojelumenetelmien osaamista ja vaikuttaisi myönteisesti suomalaisen puhtaan ruokatuotannon maineeseen. Luomutuotannon laajentamisella nähdään olevan positiivista vaikutusta myös koko luomutuotantoketjun kehittymiseen. Luomupuutarhatuotannossa tuotannon laajentaminen nähdään

haastavana tavoitteena tuottajien osoittaman vähäisen kiinnostuksen takia.

Tuotannon laajeneminen voisi lisätä luomutuottajien keskinäistä yhteistyötä, mutta myös yhteistyötä esimerkiksi maaseudun matkailupalveluja tuottavien yritysten kanssa, ja siten edistää luomubrändin lisäarvon hyödyntämistä laajemmin liiketoiminnassa. ◀

Linkki vaikutusarviointiin osoitteessa luomulehti.fi

Kirjoittajista Iivonen toimii johtajana Luomuinstituutissa, Koikkalainen ja Miettinen tutkijoina Luonnonvarakeskuksessa.

